

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й ◆ № 14 (1308). 14 КВІТНЯ 1978 р. ◆ Виходить щоп'ятниці.

**Свободні
в номері:**

- ◆ Проект Конституції УРСР — в центрі уваги.
- ◆ Позивні «Червоної суботи».
- ◆ Ленінський залік.
- ◆ Новий статут НСТ.
- ◆ Товариш комсорг.
- ◆ Творчість наших читачів.
- ◆ Спорт.

Правофлангові

Леонід Данильченко навчається на другому курсі філологічного факультету. Молодий комуніст не лише сам добре навчається, а й допомагає відстаючим у навчанні однокурсникам. Студенти II курсу обрали його своїм комсоргом. Справжній комсомольський активіст, він насамперед умілий організатор. Серед студентів Данильченко заслужено користується авторитетом. Основні риси його вдачі — прямота, працелюбство, товарищескість. Леонід бере активну участь у роботі наукового студентського товариства факультету.
На знімку: Л. Данильченко.
Фото В. ЧУПРУНА.

СХВАЛЮЄМО ОДНОСТАЙНО!

ТАК ЗАЯВЛЯЮТЬ СТУДЕНТИ,
ВИКЛАДАЧІ І СПІВРОБІТНИКИ
УНІВЕРСИТЕТУ, ОБГОВОРЮЮЧИ
ПРОЕКТ КОНСТИТУЦІЇ УРСР.
НА 2-й СТОР. ЧИТАЙТЕ ПІДБІРКУ
«У вільній, радянській сім'ї»

Позивні «Червоної суботи»

І ожив ботанічний!

22 квітня — Всесоюзний комуністичний суботник. До «Червоної суботи» готується вся країна.

Студенти університету йдуть назустріч цьому святу праці з своїми трудовими успіхами. «9 квітня — всі на недільник!» — проголошували плакати.

Особливо активно відгукнулись на цей заклик студенти філологічного факультету.

В ранковий гомін Пролетарського бульвару вліталися то веселий сміх дівчат, то вдало сказаний дотеп і знову сміх. Більше чотирьохсот юнаків і дівчат зібралися о 9-ій годині біля входу до Ботанічного саду. Зараз сад закритий для екскурсій, йдуть ремонтні роботи, і фронт робіт для філологів був широким і різноманітним.

Представники адміністрації Ботанічного саду та заступник декана філологічного факультету доцент П. Ю. Данилюк розподіляють студентів на групи і вказують місце роботи. Тут же завгосп, користуючись хорошим настроєм та радісним ентузіазмом студентів, швидко роздавав знаряддя праці: лопати, вила, граблі...

Г о жив старий Ботанічний... Злякано полетіла кудись наполохана сорока. З моря подував прохолодний вітерець, та через півгодини пальто і куртки лежали на траві, а по розчервлених щоках дівчат було видно, що їм далеко не холодно.

Викладачі вражено дивились, з якою пристрасною працєю їх студенти, і не один, мабуть, подумав: «Ех, якби так на мюсов предметі!»

Першкурсники, крім насо-

ЛІРИЧНИЙ РЕПОРТАЖ

лоди праці, влаштували собі ще й невеличку екскурсію. Ходити далеко не треба. Не лінуйся лише читати таблички під деревами і кущами, і твої знання про флору Ботанічного саду розширяться за кілька годин напруженої праці. Ну що ж, це треба вміти: вчасно виконати поставлене завдання, а потім ще й розповідати друзям про свої «знахідки».

Окремою групою тримаються п'ятикурсники. Хоч і потрібно закінчувати дипломні роботи та готуватись до їх захисту, але хіба можуть вони залишитись осторонь справи факультету, справи їхньої п'ятирічної домівки! Та поверхова поважність випускників зникає в роботі, і у розпалі недільника вже нелегко розрізнити, де перший курс, а де п'ятий.

Ось дівчата розпушують ґрунт на спеціально підготовлених ділянках для молодих саджанців і кущів троянд. Попереду орудує своїми грабелями секретар комсомольського бюро факультету, комуніст О. Жмурина. На кілька хвилин відриваю її від роботи і запитую, як працюється. Ольга незадоволено знижує плечима, посміхається і говорить: «От закінчим роботу, тоді і розповім».

Хлопців, як основну, «ударну» силу, поставили там, де важче. Їх завданням було пересівати збагачений добривами ґрунт. Швидко згинаються

та випрямляються спина. Закінчивши свою роботу, ще й допомогли дівчатам.

Відбулася розмова і з Ольгою Жмуриною. З того часу, як я підходив до неї перший раз, пройшло дві години, і результати недільника були вже наявні.

Дівчат разом з Ольгою знайшов уже в іншому кінці саду. Вони вже закінчували висаджувати кущі троянд.

Ольга сказала:
— Всі комсомольці серйозно і чесно попрацювали в Ботанічному саду. Комсомольські активісти не лише в навчанні, а і тут, у суспільно-корисній праці, були попереду. Ось їх прізвища: В. Няньчук, М. Саламатіна, Т. Присяжна, А. Присяжнюк (III курс українського відділення), С. Коротенко, В. Губаренко, В. Люлька (IV курс українського відділення), В. Тригубчак, О. Данильченко (II курс російського відділення).

Хочеться також відзначити усіх п'ятикурсників, які, незважаючи на велику завантаженість, прийшли на останній у їхньому студентському житті недільник...

Тиша запанувала в Ботанічному саду. Прилетівши, здивовано заскоротіла білобока: вона не пізнала свого постійного притулку. Та і не дивно: обабіч доріжок лежали згорнені купи торішнього листя, усі дерева і кущі були акуратно обкопані, а на грядках тягнулись до сонця своїми бруньками молодесенькі саджанці дерев та кущики троянд...

С. КУЖКО,
студент, наш кор.

Головні критерії

Досвід проведення громадсько-політичної атестації нещодавно розглядався на зборах комсоргів груп університету, на яких були присутні і члени університетської Ради ветеранів комсомолу. Комсорги ділилися досвідом проведення Ленінського заліку, своїми особистими враженнями. В ході цієї розмови були виявлені і деякі недоліки: не всі комсомольці беруть зобов'язання по силах і можливостях, мало студентів регулярно читають газети і слідкують за внутрішнім життям країни.

Як проводилася атестація у вашій комсомольській організації? З таким запитанням ми звернулися до комсорга першої групи другого курсу юридичного факультету Ольги Бойко. Ось що вона розповіла:

— На Ленінському заліку комсомольців нашої групи були присутні комсорг курсу А. Пritула, член комсомольського бюро курсу Ю. Кузовльов, представник партійної організації факультету Т. Лушко.

Кожен студент звітував про результати зимової сесії, про свою громадську роботу. Головними критеріями в оцінці роботи комсомольців у ході Ленінського заліку стали виконання комсомольських доручень, громадська діяльність, успішність і відвідування занять. Група добре склала іспити зимової сесії: 7 чоловік на відмінно, 17 на відмінно і добре. Кожен студент групи — член добровільної народної дружини! Багато студентів є громадськими помічниками прокурорів та слідчих, виконують іншу роботу, пов'язану з нашою май-

бутньою спеціальністю. Не відстаємо ми в культурному житті, — продовжує Ольга. — Проводимо групові культпоходи в театр опери та балету, в театр музичної комедії, на естрадні концерти в Палац спорту.

А яке твоє особисте враження від проведення громадсько-політичної атестації?

— Мені, — відповідає комсорг, — подобається принциповий підхід до оцінки заліку комсомольця. Хочу відзначити, що пункти громадсько-політичної практики і Ленінського заліку накладаються. Добре було б над цим подумати і нам, і комітетові комсомолу університету.

Своїми враженнями про Ленінський залік поділилася комсорг четвертої групи першого курсу фізичного факультету Тетяна Панасюк.

— Це перший наш Ленінський залік в університеті. Сподобалась об'єктивність оцінки комсомольців і те, що залік сприяє контролю над роботою кожного студента. Але, на мою думку, слід подумати про те, щоб внести в особисті плани комсомольців нові пункти, щоб ширше охопити роботою усіх членів комсомольської організації.

Л. ГАЙДУК,
наш кореспондент, слухач
ка школи молодого жур-
ліста.

Хіба Чорне море — чорне? Адже співається в пісні: «Саме синєе в мире, Черное море моє!». Звідки ж ця назва?

Її не можна, наприклад, пояснити цілющою чорною грязю лиманів: лиман повинен відділитися від моря пересипом, перестати бути частиною моря перш ніж там почне утворюватись відома лиманська грязь. Не підходить і легенда про мідні якорі греків, що почорніли від сірководню, — хоча б тому, що греки Чорне море по кольору не називали. Також не підходять тлумачення імені Чорного моря як «суворого моря» (порівняно з тепліми південними морями) або «північне море» (кольорові позначення країн світу), бо це ім'я прийшло аж ніяк не з півдня.

Назва Чорного моря — дуже древня, і суть її губиться в глибині віків. Відновити це розуміння важко, але за допомогою спеціальних методів історії мови — можна. Почнемо з того, що назва

Легенди Чорного моря

Чорне море, незважаючи на свою зрозумілу, прозору форму, за походженням не слов'янська.

Наука досить точно встановила, що скіфи, які жили в минулому біля північних берегів Чорного моря, звали його Ахшаена. І ця скіфська назва означає — «темне, чорне!». Слов'яни використали скіфську назву моря, переклавши на свою мову. Так і вийшло — Чорне море.

Та ж назва Ахшаена стала відомою і грекам, коли вони почали освоюватись в Північному Причорномор'ї. І греки теж взяли його на озброєння — але не так, як слов'яни. Слов'яни взяли з назви її зміст, греки обмежились його звучанням, але переінакшили його на грецький лад, наблизивши його до слова, що було в грецькій мові. В результаті виникла древня грецька назва Чорного моря Понтос Аксейнос. І

на ґрунті грецької мови ця назва вже не мала нічого спільного з кольором, а означала «Негостинне море».

Таке осмислення старої скіфської назви виявилось для греків надто обтяжливим. Кому хочеться плити в «Негостинне море»? Потреби колонізації чорноморського узбережжя з необхідністю призвели до облагороджування неприємної назви. Заперечення А- було замінене схвальним Ев-, і з'явилась приємна, рекламна назва Понтос Евксейнос — «Гостинне море». Таким чином, ця назва, що добре відома в формі Понт Евксінський і традиційно вважається древнім ім'ям Чорного моря, виявляється молодшою, ніж назва «Чорне море». Це — нащадок, побічна гілка старої назви з кольоровим змістом.

Але ж звідки цей зміст взяли скіфи? Виявляється,

теж переклали, взяли з ще більш давньої назви. Це зовсім недавно встановив відомий радянський мовознавець, член-кореспондент АН СРСР О. М. Трубачев. Учений довів, що до скіфів та інших іраномовних племен східну частину Північного Причорномор'я і Крим населяли індійські племена — меоти, синди, саторхи, а також загадкові таври. Для історії назви Чорного моря надто важливе те, що ці племена населяли спочатку узбережжя Азовського моря, а вже потім пересунулися в Причорномор'я — в Крим, до Дніпра і Бугу. І от знайдено стару індомовну назву Чорного моря — Темарун. І ця назва означає «Чорне море!». Її й переклали скіфи на свою мову.

А назва Темарун, найдавніша з відомих нам імен Чорного моря, пов'язана з переміщенням з басейну

Азовського моря до Чорного. Все в світі відносно. І людям, що звикли до кольору мілководного Азовського моря, величезна акваторія глибоководного Чорного моря здалася темною, чорною. Народилась назва, смисл якої через ланцюжок перекладів дійшов до наших днів.

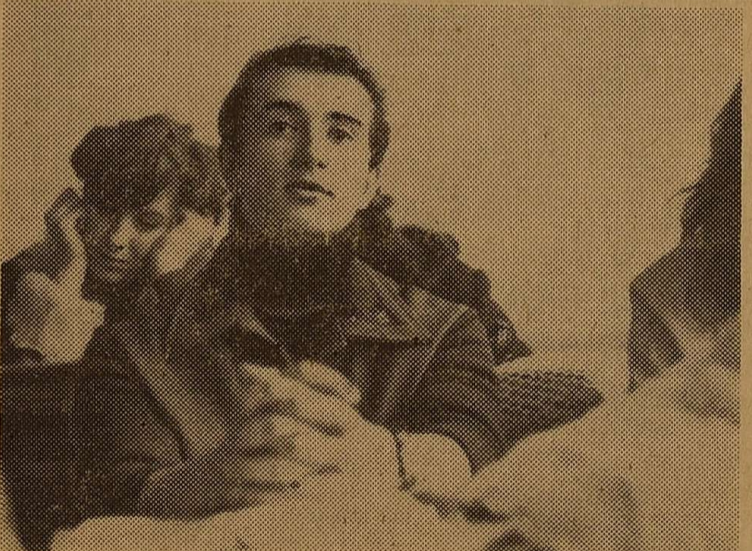
До речі, ланцюжок цей слов'янами не скінчився. Уже із слов'янських мов смисл «Чорне море» перейшов і в турецьку назву Караденіз.

Басейн Чорного моря у різних народів і в різні часи мав велику кількість найрізноманітніших назв. Кіммерійське море, Скіфське море, Таврійське море, Російське море, Святе море — от неповний перелік їх. Та головною, провідною завжди була назва із смислом «Чорне море».

Ю. КАРПЕНКО,
професор,
завідувач кафедри
загальної
і слов'янської
мовознавства.

◆ ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ ◆ ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Весняний настрій

Два погляди.

Фотодиптих студентки
О. Поводюк.

★
Як за турботами часто ми
Не помічаєм прекрасного:
Дитячі коляски на вулицях,
Весняну бджилку із вулика,
Тихий сонячний ранок,
Маки у житі багряні,
Руки, у працю закохані,
Стежину у лісі росянім,
Маленьке червоне сонечко,
Що спить на дитячих долонечках...
Гляньте, прекрасного скільки!
Встигайте тільки лічити!

★
Люблю прокидатися рано.
Ще спить мій гуртожиток п'ятий.
Лунко в пустих коридорах,
Вранішні сні у кімнатах.
За голубими дверима
Розлуки, щастя і болі,
Чотири зоряних мрій —
Чотири чийсь долі...

Л. ГАЙДУК,
студентка філфаку.

Микола Авілов:

«НАЙГОЛОВНІШИЙ СТАРТ—ЧЕРЕЗ 2 РОКИ»

◆ НАЗУСТРІЧ ОЛІМПІАДИ-80

Багато любителів спорту пам'ятають його тендітним шістнадцятирічним юнаком, який представляв радянський спорт на Олімпіаді в Мехіко і в нелегкій боротьбі несподівано переміг своїх досвідчених суперників із багатоборства, зайнявши почесне четверте місце.

Роки наполегливої праці, нескінченні години тренувань і результат: 20-річний хлопець з Одеси завойовує золоту в Мюнхені, перемігши світових лідерів-десятиборців.

Третя олімпіада в житті Миколи Авілова була не дуже вдаюю. В Монреалі він посідає лише третє місце. Здавалося б, що вже час вийти з великого спорту, адже спіткала така невдача!

Та не такий характер у Миколи. Він вперто продовжує тренування і, хоч не говорить про свою мрію, та про неї неважко здогадатись: повернути втрачене в Монреалі.

Цими днями наш кореспондент зустрівся з олімпійським призером, Заслуженим майстром спорту СРСР, кавалером ордена Трудового Червоного Прапора Миколою Авіловим і взяв у нього інтерв'ю.

Як Ви сьогодні готуєтесь до Олімпіади-80?

— Готуюсь, як завжди, як всі роки перед Олімпіадами. Це буде моя четверта Олімпіада, якщо я на неї потраплю. Я планомірно готуюсь

тільки до Олімпійських ігор, так що мій найголовніший старт — через два роки.

Які зміни відбулися у «вашому» виді спорту з минулої Олімпіади?

— Тут потрібно сказати, що деякі спортсмени уже пішли зі спорту, такі, як олімпійський чемпіон Брюс Дженнер, четвертий призер Олімпійських ігор швед Ільд. З'явилась група молодих спортсменів, які гідно зайняли місце тих, хто пішов. Ось з цими молодими спортсменами і доведеться зустрітись на

Олімпійських іграх у Москві.
Кого з зарубіжних спортсменів Ви вважаєте суперником номер один радянських олімпійців?

— Я думаю, що в основному це буде Віда Качмер, срібний призер Олімпійських ігор у Монреалі, а також невдаха у виступах у Монреалі, один з американських спортсменів Фред Діксон. Він невдало виступив, хоч перед Олімпіадою більшість говорила, що він виступить здорово. Але у нього нічого не вийшло, як часто буває на великих міжнародних змаганнях. Зараз він у відмінній спортивній формі, в цьому році показав кращий результат у світі з багатоборства. Так що, я думаю, ось ці два спортсмени будуть головними претендентами на перемогу і головними суперниками наших спортсменів.

Кого з одеських спортсменів можна назвати вже добре підготовленим до Олімпіади-80?

— У моєму виді спорту важко когось назвати, але я можу сказати про легкоатлетів. Думаю, що на даний момент є серед одеських спортсменів-легкоатлетів одна людина, яка може, якщо буде розумно і правильно тренуватись, вдало виступити на Олімпійських іграх, — це дискобол Ігор Дугинець, студент університету. На мою думку, це один із найсильніших дискоболів нашої країни.

Інтерв'ю провів

Н. СЕРГІЄНКО.

В. о. редактора
В. БЕХТЕР

Місто, в якому ти вчишся.
Площа ім. 10 квітня.

Фото В. Чупруна.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).